

Sťažnosť [redacted], [redacted] a [redacted] o d m i e t a pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. júna 2018 doručená sťažnosť [redacted], [redacted] a [redacted] (ďalej len „sťažovatelia“) vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 29 C 537/2015 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Sťažovatelia v sťažnosti uviedli, že napadnuté konanie *„bolo začaté už v roku 1997, a to podaním návrhu na začatie konania, ktorým sa Mesto Košice domáhalo určenia svojho vlastníckeho práva k pozemkov pod kúpaliskom [redacted] v mestskej časti [redacted]. Sťažovatelia sú účastníkmi predmetného konania na strane žalovaných a vec bola vedená na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 29C/34/1997...“*

Od roku 1997 konanie trvá do súčasnosti bez toho, aby bolo vo veci právoplatne meritórne rozhodnuté... Pre veľký počet účastníkov konania bolo pôvodné konanie pod sp. zn. 29C/34/1997 rozdelené na viacero konaní (29C/537/2015 a 29C/538/2015).“.

3. Podľa názoru sťažovateľov *„Okresný súd Košice II nevyužíva procesné prostriedky priznané Občianskym súdnym poriadkom ani Civilným sporovým poriadkom na urýchlenie veci, a aby meritórne rozhodol. Do dnešného dňa teda trvá právny stav, kedy ani po 21 rokoch nie je v predmetnom konaní žiaden relevantný posun, konanie je neefektívne, neprimerane dlhé a neodstraňuje právny stav neistoty u sťažovateľov.“.*

4. Sťažovatelia v sťažnosti zdôraznili, že *„po vrátení veci porušovateľovi práva (okresnému súdu) Krajským súdom v Košiciach v roku 2011, boli po celú dobu konania riešené zásadne len procesné otázky vo vzťahu ku správne určeniu okruhu účastníkov zo strany žalobcu“* a že *„... postup okresného súdu nesmeruje k riadnemu skončeniu veci, čím je porušované právo na spravodlivý súdny proces a prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.“.*

5. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd o ich sťažnosti rozhodol nálezom, ktorým by vyslovil porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy i práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, priznal im primerané finančné zadosťučinenie každému v sume 8 000 €, ako aj trovy právneho zastúpenia každému v sume 206,30 €.

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti

o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

7. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

8. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania sa musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom alebo komerčným právnikom, ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

10. Ústavný súd je štátny orgán (nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti) a v súlade s čl. 2 ods. 2 ústavy môže konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Ústavný súd sa preto musí dôsledne riadiť vymedzením svojich právomocí vyplývajúcich z čl. 125 a nasledujúcich ústavy a ďalej konkretizovaných v zákone o ústavnom súde a pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde môže prijať na ďalšie konanie iba také podanie, ktoré spĺňa všetky náležitosti kvalifikovaného návrhu ustanovené týmto zákonom. Poskytnutie ochrany ústavnosti ústavným súdom však predpokladá splnenie všetkých ústavných a zákonných predpokladov a podmienok konania pred ústavným súdom vrátane splnenia zákonom predpísaných náležitostí sťažnosti (m. m. III. ÚS 663/2014).

11. Ústavný súd konštatuje, že v posudzovanom prípade sťažovatelia nepredložili ústavnému súdu originály splnomocnení na ich zastupovanie obchodnou spoločnosťou AZARIOVÁ & RUŽBAŠÁN Law firm s. r. o., Kmeťova 26, Košice, v mene ktorej koná advokátka JUDr. Klaudia Azariová, ale len ich kópie. Ústavný súd hodnotí, že obsah splnomocnení doručených ústavnému súdu spolu so sťažnosťou trpí takým nedostatkom (neboli predložené originály, ale kópie), ktorý má za následok ich neakceptovanie v konaní pred ústavným súdom.

12. Podľa § 34 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov právny úkon je prejav vôle smerujúci najmä k vzniku, zmene alebo zániku tých práv alebo povinností, ktoré právne predpisy s takýmto prejavom spájajú.

13. Splnomocnením splnomocnenec preukazuje oprávnenie konať za inú osobu v rozsahu v ňom uvedenom. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na ustálenú súdnu prax podľa judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (napr. sp. zn. 4 Sži 35/2014), podľa ktorej je zastúpený povinný predložiť splnomocnenie v jeho originálnej verzii, a nie fotokópiu, pretože iba originál splnomocnenia disponuje právnou silou, ktorá spočíva v tom, že jednoznačne preukazuje prejavenu vôle zastúpeného. Z uvedeného ústavný súd vyvodil, že pri posudzovaní právnych účinkov fotokópie splnomocnenia je súdna prax jednotná, keďže fotokópii splnomocnenia nepriznala žiadne právne účinky, preto je potrebné predkladať konajúcemu súdu originál splnomocnenia.

14. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že nedostatky zákonom predpísaných náležitostí vyplývajúce z podania sťažovateľov nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (IV. ÚS 409/04, IV. ÚS 168/05, III. ÚS 357/2010, III. ÚS 206/2010 a iné).

15. Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný pri výkone advokácie dôsledne využívať všetky právne prostriedky a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady.

16. Z uvedených dôvodov ústavný súd doručenú sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí tak, ako to je uvedené vo výrokovvej časti tohto rozhodnutia.

17. Ústavný súd nad rámec uvádza, že vlastným šetrením zistil, že v napadnutom konaní už bolo v čase podania (ústavnej) sťažnosti meritórne rozhodnuté. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 29 C 537/2015 z 23. mája 2018 žalobu zamietol a žalovaným priznal nárok na náhradu trov konania. Dňa 6. júla 2018 žalobca podal proti uvedenému rozsudku odvolanie a v súčasnosti okresný súd vykonáva nevyhnutné procesné úkony, aby následne spis postúpil Krajskému súdu v Košiciach.

18. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. IV. ÚS 35/02, I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, II. ÚS 434/2015).

19. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (napr. II. ÚS 26/95, I. ÚS 57/97, III. ÚS 20/00, II. ÚS 12/01, I. ÚS 41/02, I. ÚS 47/03, IV. ÚS 205/03).

20. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 34/99, IV. ÚS 102/05, II. ÚS 387/06) sa ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie tohto základného práva označenými orgánmi (v tomto prípade okresným súdom) ešte mohlo trvať. Ak v čase, keď s'ťažnosť bola doručená ústavnému súdu, už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva postupom okresného súdu, ústavný súd s'ťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Tento právny názor ústavného súdu akceptuje vo svojej judikatúre aj Európsky súd pre ľudské práva [pozri napr. rozhodnutie vo veci Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, s'ťažnosť č. 16970/05 (IV. ÚS 237/09, m. m. II. ÚS 290/09, IV. ÚS 42/2010)].

21. V nadväznosti na uvedený právny názor ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že jednou zo základných pojmových náležitostí s'ťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv s'ťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto s'ťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS 67/06).

22. Ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre viackrát vyslovil tiež právny názor, v zmysle ktorého zjavná neopodstatnenosť s'ťažnosti, ktorou s'ťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom

konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už tento súd meritórne rozhodol ešte pred podaním sťažnosti ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 223/2010).

23. V posudzovanej veci okresný súd v napadnutom konaní rozhodol vo veci samej rozsudkom sp. zn. 29 C 537/2015 z 23. mája 2018, čo napokon sťažovatelia uviedli aj v ústavnej sťažnosti. Sťažnosť sťažovateľov bola ústavnému súdu doručená 6. júna 2018, to znamená v čase, keď okresný súd už v zásade nemohol porušovať sťažovateľmi označené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Vydaním prvostupňového meritórneho rozhodnutia a jeho doručením totiž okresný súd vykonal všetky zákonom predpokladané a dovolené úkony na odstránenie stavu právnej neistoty sťažovateľov. Ďalšie úkony alebo postupy už okresný súd nemohol vykonávať, a preto možno posudzovať záležitosť so zreteľom na čl. 2 ods. 2 ústavy ako vec, v ktorej z ústavy vyvoditeľná úloha okresného súdu odstrániť stav právnej neistoty sťažovateľov bez zbytočných prietahov skončila rozhodnutím vo veci samej ešte pred tým, ako podali sťažnosť ústavnému súdu. Na uvedenej skutočnosti nič nemení ani skutočnosť, že žalobca v napadnutom konaní podal odvolanie proti označenému rozsudku okresného súdu. Sťažovatelia navyše postup okresného súdu po podaní odvolania vôbec nenamietali, ale svoju sťažnosť výslovne smerujú proti postupu okresného súdu v procesnom štádiu pred vydaním meritórneho rozhodnutia.

24. Na podklade uvedeného a z dôvodu, že v čase podania sťažnosti ústavnému súdu už okresný súd svojím postupom v napadnutom konaní nemohol porušovať základné právo sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, mohol ústavný súd sťažnosť sťažovateľov po predbežnom prerokovaní odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

25. Nad rámec odôvodnenia tohto rozhodnutia ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že v prípade, ak by okresný súd v ďalšom období (po prípadnom zrušení jeho rozsudku a vrátení veci na ďalšie konanie na základe podaného odvolania) v napadnutom konaní bez ospravedliteľného dôvodu nepostupoval plynulo, resp. efektívne, sťažovateľom nič nebráni v tom, aby sa za splnenia všetkých podmienok opätovne obrátili na ústavný súd

so sťažnosťou, ktorá bude spĺňať všetky zákonom predpísané náležitosti a ktorou budú namietať porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

26. Po odmietnutí sťažnosti bolo už bez právneho významu rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľov v uvedenej veci, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. októbra 2018